

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

SÈRIE 3

OPCIÓ A. Comentari de text

TEXT: SEXTO EMPÍRICO. *Esbozos pirrónicos*. Madrid: Gredos

Apartat de comprensió [3,5 punts en total]

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne (sempre que surtin les idees principals del text), sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. [1 punt]

L'important és que aparegui, amb una formulació o altra, que el camí de l'escèptic per arribar a la serenitat d'esperit (ataràxia) consisteix a suspendre el judici (*epoché*), això és, aturar la recerca de la veritat quan fer-ho produeix torbament, que seria la posició que sostindrien els dogmàtics contra qui reacciona l'escèptic.

(Per a tenir la màxima puntuació no és essencial que l'alumnat usi els termes ataràxia i *epoché*, que no apareixen expressament al text ni tampoc, aquí, que identifiqui que els escèptics confronten amb els dogmàtics.)

2. [2,5 punts]

El text vol explicar en què consisteix la finalitat de l'escepticisme -serenitat d'esperit (ataràxia) i control del patiment-. Per fer-ho, el seu autor, Sext Empíric, procedeix, primer, descrivint quin és el problema al qual s'enfronta l'escèptic i quina és la solució que hi troba: davant proposicions d'igual validesa, la postura més sensata del filòsof consisteix a suspendre el judici (*epoché*). Seguidament, defensa que de la suspensió del judici se'n deriva l'ètica pirrònica de la impertorbabilitat: com que no disposa de manera de sostenir un criteri definitiu i incontrovertible per afirmar que una proposició és més vàlida que una altra, com sí que pretén fer el filòsof dogmàtic, al qual s'enfronta l'escèptic, se'n deriva la seva ètica de la serenitat que assegurarà que cap opinió -sobre el que és bo o dolent, o veritat o falsedat- pertorbarà el nostre ànim.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

Apartat de raonament [6,5 punts en total]

3. [3 punts]

L'estudiant ha de poder indicar que l'autor del text, Sext Empíric (ca. 160-ca. 210 dC), està definint que la finalitat de l'escepticisme és la serenitat de l'esperit (ataràxia), que consisteix a mantenir-se impertorbable davant les nostres opinions o creences, merament convencionals, i dominar el nostre patiment davant aquelles coses que patim irremeiablement -per necessitat-. D'altra banda, l'estudiant ha de saber respondre que, el corrent de pensament que representa el text de l'autor, l'escepticisme pirrònic que rep el nom per Pirró d'Èlide (ca. 360-270 aC), suposa una reacció contra els filòsofs dogmàtics per naturalesa, entre els quals inclouen als seguidors d'Aristòtil, als epicuris i als estoics, que sostenen haver trobat la veritat. Els escèptics, per contra, aturen la recerca, suspenen el judici i, sostenint que és impossible trobar la veritat sobre una opinió, perquè dubten de si hi ha o no un criteri de veritat, assoleixen la impertorabilitat. Per això, l'ètica que se'n deriva d'aquesta postura epistemològica és l'ètica de la impertorabilitat que procura la serenitat d'ànim i se sustenta en la indiferència del filòsof davant aquelles opinions que poguessin pertorbar-lo.

4. [2 punts].

Es pot comparar amb Kant i la seva objecció al dogmatisme com aquella postura que consisteix a no realitzar una prèvia crítica sobre la pròpia capacitat de la raó per, així, justificar la necessitat de l'actitud crítica com l'acte de reflexió sobre la pròpia capacitat de coneixement. També és possible relacionar-ho amb les objeccions kantianes a l'escepticisme de Hume. Una altra comparació possible és relacionar el text de Sext Empíric amb l'objecció que Hume duria a terme contra el pirronisme i, en particular, contra el fet de suspendre el judici que s'enfonsaria tan aviat l'escèptic ha de fer front a la vida ordinària que no permet mantenir-se en l'evitació dels judicis.

Tanmateix, resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació amb diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. [1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de la coherència i la capacitat de raonar, tenint en compte que ja s'han avaluat procediments i continguts.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

OPCIÓ B.

TEMA: L'utilitarisme de J. Bentham i J. S. Mill.

Es valoraran els aspectes de comprensió, redacció, claredat en l'exposició i ordenació dels arguments, tenint en compte especialment el domini dels procediments. No es tracta de penalitzar allò que no ha contestat l'alumne, sinó de valorar la coherència i pertinència d'allò que ha redactat i exposat.

1. [1,5 punts]

Cada alumne ha de proposar una ordenació de les idees que desenvoluparà i les relacions que s'estableixen entre elles.

2. [1,5 punts]

Contextualització històrica:

S. XIX. Descrit com el segle de les revolucions -polítiques, socials, econòmiques. Revolució industrial i revolucions polítiques. El liberalisme -com corrent de pensament i també aplicat al camp econòmic- serà el moviment filosòfic de la classe burgesa i se sustentará en l'individualisme, la racionalitat, la limitació de la ingerència del poder en l'esfera privada de les persones, etc. Al seu torn, el positivisme intenta atènyer-se als fets, fugint del subjectivisme idealista, i, per això, agafa com a patró la ciència. Al context anglès, el positivisme moral, això és, la voluntat de convertir la moral en ciència exacta, estarà representada per l'utilitarisme i la creença que el fonament de la moral és la utilitat (principi de la major felicitat entès com a plaer i absència de dolor). Com a reacció i resposta al liberalisme, són essencialment importants els moviments socialistes i anarquistes, i els tradicionalistes-conservadors. Al context alemany, l'idealisme desenvolupa, però també matisa, la filosofia de Kant. Els idealistes alemanys (Fichte, Schelling, Hegel) proposen un concepte de Raó absoluta (Jo, Idea, Esperit) que es desplega històricament i reconcilia llibertat i necessitat. El corrent de pensament que s'inaugura amb Marx -el marxisme- invertirà molts pressupòsits de l'idealisme alemany, en especial, de Hegel, i els redefinirà des de bases materialistes.

Es valoraran aspectes de contingut i adquisició de coneixements; la comprensió de les teories dels autors, capacitat de relacionar i desenvolupar les seves idees i propostes i de connectar-les amb les idees d'altres autors/es. Aquesta és una mostra dels autors/es i corrents que es poden esmentar en una resposta a aquesta pregunta, però la pregunta pot obtenir la màxima puntuació encara que els autors/es o corrents esmentats siguin, parcialment, uns altres.

Proves d'accés a la Universitat per a més grans de 25 anys 2024. Criteris d'avaluació

3. [4 punts]

L'alumnat pot respondre correctament a la pregunta triant entre alguns conceptes filosòfics com ara el de la utilitat, que determina que les accions són correctes en la mesura en què tendeixen a promoure la felicitat, i incorrectes quan tendeixen a produir el contrari a la felicitat; o el principi de la conveniència (*expediency*) que se segueix del de la utilitat i que afirma que un acte és convenient si produeix un increment net de la utilitat i molt convenient si produeix tanta utilitat com qualsevol altre acte alternatiu. Pel que fa a la connexió i descripció del concepte exposant les característiques de l'ètica utilitarista, un exemple, entre altres possibles, de resposta correcta seria el següent: de l'ètica utilitarista se'n diu que és una teoria ètica de caràcter teleològic perquè allò que fa que una acció sigui considerada correcta o incorrecta és alguna cosa externa a l'acció mateixa, és a dir, les seves conseqüències. Així, les accions humanes prenen sentit moral i són correctes moralment si promouen la major felicitat, ja que arribarem a ser feliços fent el que és útil. D'altra banda, és una teoria ètica de caràcter prudencial perquè se sustenta en la prudència que sopesa les conseqüències de cada acció i opta per aquella acció que maximitza la felicitat.

4. [1,5 punts]

L'utilitarisme, especialment de Mill, pot relacionar-se amb el liberalisme perquè, amb aquest, comparteix alguns trets bàsics com ara l'individualisme. L'alumnat també pot comparar i exposar les diferències que se'n deriven de la concepció utilitarista de la justícia sustentada en el fonament moral de la utilitat i les propostes contemporànies que responen a les dificultats que troben en la teoria de la justícia utilitarista. Per exemple, esmentar la proposta de John Rawls i la seva concepció deontològica, contractualista i constructivista de la justícia que opta pel principi d'igual llibertat (i no pas la utilitat) per resoldre els problemes derivats del fet que l'individu fos privat d'alguns dels seus drets bàsics d'acord amb la defensa del vague principi d'utilitat; o la teoria llibertària de la justícia de Robert Nozick que justifica l'estat mínim com aquell que seria l'únic que no contravindria ni s'immisciria en els drets naturals de ningú i corregiria el perill d'ingerència de l'Estat en nom de l'increment de la utilitat general.

Tanmateix, resta una pregunta oberta que permet a l'alumne desenvolupar allò que sap en relació amb diversos corrents de pensament de la història de la filosofia.

5. [1,5 punts]

La resposta a aquesta pregunta ha de seguir el criteri de coherència i capacitat valorativa, tenint en compte que ja s'han avaluat procediments i continguts.